

Gedichtenwedstrijd

De winnaar van de derde Turing Nationale Gedichtenwedstrijd ontving dinsdagavond in de Stadsschouwburg in Amsterdam een cheque van 10 duizend euro uit handen van juryvoorzitter Ramsey Nasr. Een verkorte en bewerkte versie van de rede van Nasr bij die gelegenheid staan hieronder. De gehele versie van de rede van Nasr is te lezen op nationalegedichtenwedstrijd.nl.

Bemoeizorg

Uw geboortedatum sprak ons aan,
net als uw burgerservicenummer
in combinatie met uw blauwe ogen
en de krullen in uw haar.
Ontwikkelt uw stoornis zich naar wens,
uw burgerlijke staat? Of indien u die niet hebt
verzon u weleens een beperking
of een virtuele geboorteplaats?

Wie bent u zonder levenslied?

Leeft u van de wind, op grote voet
of er zomaar wat op los? Wist u dat u
niemand bent die nooit het laatste lacht
of iemand anders kent?

Waar hebt u voor het laatst ontbeten,
weet u wat uw ouders doen
in de kleine uurtjes van de nacht?

Wij die alles willen weten
vragen u per ommeegaande
uw persoonlijkheid
aan ons retour te mailen

p.s.

Het extra bijgesloten formulier
voor Ongewenste Gebeurtenissen
moet voorkomen dat wij u wissen.
En om calamiteiten te vermijden
heeft ons systeem al ingevuld
uw voorgenomen datum van
overlijden.

(zodat wij straks niet hoeven gissen
of u zichzelf hebt opgegeven
of wanneer u bent gestorven
of hoe u in hemelsnaam, zonder ons
in leven bent gebleven, en wij op onze beurt
u hebben kunnen missen)

2E PRIJS KATE SCHLINGEMANN UIT HARTWERD (NL)

De jury: Bijzonder sterk, zeer geestig, en geschreven met een flair die suggereert dat er geen moeite aan te pas kwam. Wie de verzen bekijkt, ziet echter meteen hoe minutueus deze zijn opgebouwd. De humor is daarnaast subtiel.

Carne Vale

Terwijl de straten volstroonden met volk
zei je: ik hoor een zacht geruis, alsof iemand
een kraantje openzet. Traag reed een wagen
voorbij, met dansende dames in rode jurken.

Terwijl blauwe mannen vrolijk zwaaiden
zei je: ik droomde dat ze mijn hart wilden
stelen, voel het nog bonken. De luidsprekers
joegen een samba door de binnenstad.

Terwijl de hemel zich vulde met snippers papier
zei je: ik krijg te weinig lucht, alsof iemand
proppen in mijn borstkas stopt. Een knalgele
wagen draaide langzaam onze hoek om.

Terwijl je longen volstroonden met vocht
zei je: neem me nog een keer vast, ze komen
me halen. Onder luid gejoel tilden de dragers
de witte prinses op haar hemelbed.

3E PRIJS HILDE VAN CAUTEREN UIT HAMME (B)

De jury: Om in vier kwatrijnen zo'n eenzaam, beklemmend en letterlijk onontkoombaar gedicht te schrijven, moet men van goeden huize komen. Zo'n gedicht verdient een prijs.

ten die de wereld opzoeken, die buiten zichzelf, het dorp of de familie breken. Poëzie die dat deed, sprong er voor ons meteen uit.

Ver verwijderd van ons eigen ik zijn we in *die dienaar*, een Afrikaans aandoend gedicht, waarin het Afrikaans zelf centraal staat: de taal van de apartheid. Het is een volmaakt evenwichtig gedicht dat de macht, ja zelfs de schuld van de taal centraal stelt. 'Ek is gesien as die brenger van die kwaad'... *Die dienaar* is een gedicht om voor te buigen. Het toont de waarde én de minwaarde van de taal.

Daarmee zijn we op een essentieel punt aangekomen: de jury heeft ervoor gekozen gedichten te nomineren die hun eigen weg lijken te hebben gevonden en die niet de stem van de dichter moeten nabootsen.

Gedichten die zich veelal niet direct prijsgeven, die iets achterhouden en daarmee uitnodigen tot herlezing, bij uitstek het kenmerk van goede poëzie.

De taal moest centraal staan. Niet de ik die zich herinnert.

Veel van de genomineerden in de top-20 hebben taal, of liever de miscommunicatie daarin, als thema. *Vooruitgang* bijvoorbeeld, een schitterend gedicht over het afkalvend contact tussen mensen, in een wereld vol communicatiemiddelen. Of *Bemoeizorg*, dat het schrikbeeld schetst van een algehele 'verontpersoonlijking' in een virtueel geworden bureaucratie. Eveneens genomineerd: *Vogels*, een mooi gedicht dat via een omweg het onvermogen beschrijft om juist degene die je het naast staat, je geliefde, de waarheid

te zeggen. Ook in *Chinese vrienden* staat dat onvermogen tot werkelijk contact centraal. Wat snappen wij eigenlijk van de Chinezen? Wat snappen zij van ons? Het is een pijnlijk gedicht, zonder deprimerend te zijn - daarvoor zijn de beelden te raak en te eerlijk. **En ten slotte is er dat bizarre gedicht *Twitter - de echo's van de #eeuwigheid*, waarin de taal zo krankzinnig virtuoos op zijn kop wordt gezet, dat ook tekens en afzonderlijke letters betekenis gaan dra-**

gen - LOL, RT, IRL - en daarmee onze verwarring enkel verhogen. Het is een gedicht dat blijft intrigeren.

Volgens velen gaat poëzie over het uitdrukken van gevoelens. Ze zien verkleumde types voor zich, die bij kaarslicht met een glas goedkope wijn de verloren liefde zitten te bewenen. Deze dichters schrijven op wat hen beroert, zetten het mooi onder elkaar in korte zinnen, en ergens onderweg wordt dat dan poëzie. De allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie.

Wat een misverstand. Er bestaat een verschil tussen het laten van papieren scheten en een sonnet van Willem Kloos. Wij onthouden wel het devies van de Tachtigers, maar vergaten intussen dat zij voor ons ook de taal uitvonden in hun gedichten. Herman Gorter en al die anderen, ze bleken

onontkoombaar omdat zij de taal der predikanten, die niet langer voldeed, stuk sloegen en opnieuw begonnen. Gorter kon pagina op pagina, gedicht na gedicht, wijden aan het neervallen van het licht op zijn schouders - en stuitte daarbij en passant op het onvermogen van de taal. Maar diezelfde taal was alles wat ze hadden.

Poëzie is geen uitlaatklep voor het gevoel. Waar de taal onder spanning wordt gezet en ophoudt de dingen uit te drukken, waar alle herkenbaarheid wordt opgeheven, daar begint de poëzie.

De Turing poëzieprijs is de grootste geldprijs ter wereld voor één gedicht, aldus de organisatoren. Dit jaar werden 10.131 gedichten ingestuurd door 2.227 dichters.

Wij vergaten dat de Tachtiger voor ons ook de taal uitvonden in hun gedichten